

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 264

van **BOB SAVENBERG**

datum: 12 februari 2024

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

VDAB - Bereik werkzoekenden en inactieven

Als arbeidsmarktregisseur voor arbeidsbemiddeling is VDAB de hoofdverantwoordelijke voor de toeleiding van werkzoekenden naar een job. Daarnaast onderneemt VDAB outreachende acties naar inactieven om hen aan te zetten zich (opnieuw) aan te bieden op de arbeidsmarkt, waar we nog steeds geconfronteerd worden met een grote krapte. Uit een analyse over het jaar 2022 merken we dat er maandelijks zowat 18.000 werkzoekenden uitgestroomd zijn, waarvan ongeveer 80 procent naar een job.

1. Voor de jaren 2019 tot en met 2023 kreeg ik graag een overzicht in absolute cijfers per maand van het aantal werkzoekenden dat bij VDAB uitstroomde met opdeling naar:
 - a) uitstroom naar een job;
 - b) uitstroom naar de ziekteverzekering;
 - c) uitstroom naar pensionering;
 - d) uitstroom ten gevolge van overlijden;
 - e) uitstroom ten gevolge van verhuis naar het buitenland;
 - f) uitstroom naar het OCMW (leefloon);
 - g) uitstroom naar totale inactiviteit.
2. Hoeveel van die uitstroom van werkzoekenden naar een job gebeurde door werklozen die als zelfredzaam gecatalogeerd staan en vooral via de digitale dienstverlening en op eigen houtje een nieuwe job vonden? Cijfers graag per jaar voor de periode 2019 tot en met 2023.
3. Hoeveel inactieven heeft VDAB in de periode 2019 tot en met 2023 bereikt via outreachende acties? Graag een overzicht per jaar en daarbinnen per categorie van inactieven (langdurig zieken, werkloos met bedrijfstoelage (SWT'ers), huismoeders en -vaders enzovoort)?
4. Graag ook een overzicht van de concrete outreachende acties die VDAB in die periode heeft ondernomen, met opsplitsing per jaar.
5. Welke outreachende acties staan er in 2024 op de planning?
6. Eén van de belangrijkste kanalen om inactieven opnieuw aan de slag te krijgen zijn de re-integratietrajecten voor langdurig zieken. VDAB heeft daartoe een overeenkomst met het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV), die voor 2024 een streefcijfer van 12.000 nieuwe trajecten vooropstelt.

- a) Graag kreeg ik een overzicht van het aantal opgestarte trajecten in de periode 2019-2023 opgesplitst per jaar en daarbinnen naar geslacht, provincie en scholingsgraad.
- b) Hoeveel van de opgestarte trajecten hebben geleid tot:
- een geslaagde re-integratie;
 - stopzetting?

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 264

van **BOB SAVENBERG**

datum: 12 februari 2024

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

1. Het antwoord op vraag 1, zie bijlage 1, tabblad 1. We beschikken niet over alle gevraagde onderverdelingen, maar hebben alle beschikbare onderverdelingen opgenomen.
2. Het antwoord op vraag 2, zie bijlage 1, tabblad 2.
3. Het antwoord op vraag 3, zie bijlage 1, tabblad 3
4. VDAB richtte zich sinds het begin van deze legislatuur op het verruimen van het bereik van niet-beroepsactieve burgers. Om meer mensen te bereiken die stappen kunnen zetten naar werk, investeert VDAB blijvend in partnerschappen met andere overheden en organisaties die deze mensen kennen. VDAB connecteert maximaal met diverse betrokken partners in het ecosysteem van niet-beroepsactieven die 'werk' bij deze mensen (sneller) op de agenda kunnen zetten en zo stappen richting VDAB en arbeidsmarkt stimuleren. De voorbije jaren werden verschillende acties ondernomen. Hieronder worden de voornaamste acties opgenomen, aangezien meerdere acties doorheen verschillende jaren liepen, splitsen we dit op naar doelgroep en/of partner.

Hieronder worden de voornaamste acties in kader van het bereiken van personen met gezondheidsuitdagingen/arbeidsongeschikt erkende burgers opgenomen:

a) Versterkte kennisdeling en bekendmaking van de werking en dienstverlening van VDAB en partners bij de brede bedrijfsgeneeskundige, behandelende en re-integratiesector (vb. revalidatiecentra, adviserend artsen/paramedici van verschillende landsbonden en ziekenhuizen, bemiddelaars, vakbonden, externe diensten preventie en bescherming op het werk) door middel van informatiesessies, case bespreking, deelname aan (huisartsen)conferenties, informatiebrochures, webinars, enzovoort. Bijvoorbeeld, een mailing naar 8500 huisartsen om hen te informeren over aanbod VDAB en partners en het belang van werk bespreekbaar te maken met hun patiënten en eventueel door te verwijzen naar VDAB. Dit mede vanuit de doelstelling dat de behandelende en re-integratiesector het aspect 'werk' sneller bespreekbaar maakt met de klant en sensibiliseert dat werk herstellend kan zijn.

b) Versterkte kennisdeling en bekendmaking van de werking en dienstverlening van VDAB en partners bij burgers met gezondheidsproblemen door middel van informatiesessies, informatiebrochures, webinars, podcasts, vernieuwde landingspagina van VDAB (i.e., <https://www.vdab.be/orienteren/gezondheidsprobleem>).

c) VDAB startte een pilootproject op met arbeidsartsen van IDEWE en Mensura in 2021. Daarmee werken we vanuit VDAB samen met arbeidsartsen toe naar een snellere toeleiding van arbeidsongeschikte werknemers die definitief ongeschikt bevonden werden voor het overeengekomen werk. Bijkomend zetten we via dit pilootproject in op het beter leren kennen van elkaars dienstverlening en drempels in de samenwerking in kader van communicatie. Dit pilootproject werd positief geëvalueerd en wordt momenteel in wetgeving gegoten om tot implementatie over te kunnen gaan. Intussen namen bijna alle externe en interne diensten preventie en bescherming op het werk deel aan een webinar georganiseerd door VDAB. Daarin werden ze geïnformeerd dat het einde van een traject bij de arbeidsarts, het begin kan zijn van een traject bij VDAB en op de hoogte gebracht van de VDAB dienstverlening.

d) Vanuit het partnerlandschap van VDAB werden ook acties opgezet. Zo zette GTB via het gegunde Europees Sociaal Fonds (ESF)-project "Wo Go To Work" in op het outreachend informeren, sensibiliseren en bereiken van arbeidsongeschikt erkende personen. Deze burgers kunnen mits goedkeuring van hun adviserend arts van het ziekenfonds een traject naar werk opstarten.

e) Er werd veelvuldig samengezeten met de partners van de samenwerkingsovereenkomst (i.e., RIZIV, ziekenfondsen en VDAB) om te bekijken welke drempels er aanwezig zijn in de samenwerking en hoe deze weggewerkt konden worden. Ziekenfondsen kennen namelijk de volledige groep arbeidsongeschikt erkende burgers. Er werd maximaal ingezet op een mentaliteitswijziging naar "kansen bieden op werk", ook voor burgers waar het in eerste instantie minder waarschijnlijk lijkt. Een belangrijk moment daartoe was de vernieuwing van de raamovereenkomst tussen RIZIV, de ziekenfondsen en VDAB eind 2022.

f) Vanuit DWSE vond in 2023 een communicatiecampagne plaats in kader van individueel maatwerk. Deze campagne beoogde bij te dragen tot de brede mentaliteitswijziging dat werken met ziekte of beperking kan, en de verschillende financiële en begeleidingsmogelijkheden bekend te maken.

Hieronder worden de voornaamste acties in kader van het bereiken van jongeren opgenomen:

a) Vanuit haar reguliere werking zet VDAB actief in op een aanpak voor jongeren waarvan sommige jongeren NEET (not in education, employment or training) zijn. Met het inzetten van bemiddelaars als jongerenconsulenten zet VDAB in op een individuele bemiddeling op maat van jongeren met een hogere ondersteuningsnood. Daarnaast heeft de jongerenconsulent een mandaat om outreachend te netwerken. Via dit concept zijn de jongerenconsulenten het aanspreekpunt en de laagdrempelige toegangspoort tot het aanbod van VDAB voor jongeren die moeilijk bereikt kunnen worden via de reguliere manier van werken maar ook voor scholen, jeugdwerk en jeugdwelzijnswerk door in te zetten op het uitbouwen van een sterk lokaal verankerd netwerk.

Er wordt al sterk ingezet op een warme overdracht van jongeren uit het ABO-jaar van het BUSO en leerlingen uit het deeltijds leren wanneer ze op het einde van hun schoolloopbaan geen werk in het vooruitzicht hebben. Ook andere (kwetsbare) jongeren kunnen warm overdragen en aangemeld worden bij VDAB dankzij het outreachende lokaal netwerk van de jongerenconsulenten.

In kader van de preventieve aanpak kwetsbare jongeren kunnen scholen ook beroep doen op een 'drop out, drop in' gesprek. Hier wordt de jongerenconsulent gevraagd voor een gesprek met één of meerdere jongeren die dreigen vroegtijdig uit te vallen. Focus is steeds het volgen van een onderwijs kwalificerend traject, of anders warme overdracht naar de VDAB-dienstverlening.

VDAB zet in dit kader eveneens in op transitietrajecten. Enerzijds gaat VDAB de meest kwetsbare jongeren voor potentiële vroegtijdige schooluitval proberen te capteren. VDAB nam tussen 2020 en 2023 het promotorschap op van de ESF-transitietrajecten Pep Talk/Flip the Switch (ESF 493 en 562), een project van Departement Onderwijs en Vorming (DOV) en gericht op leerlingen in de tweede en derde graad van het (deeltijds) beroepssecundair en technisch onderwijs die door de school geïdentificeerd worden als potentiële vroegtijdige schoolverlaters. In deze transitietrajecten wordt (onderwijs)loopbaanbegeleiding en transitiebegeleiding aangeboden naar de arbeidsmarkt, naar tussenstappen om op die arbeidsmarkt een duurzame loopbaan aan te vatten, of naar een vervolgopleiding. Naast de rol als promotor binnen een Vlaanderenbreed project van transitietrajecten worden ook andere promotoren uit de oproep gestimuleerd om jongeren die na hun transitietraject de overgang naar de arbeidsmarkt maken warm over te dragen naar de jongerenconsulenten en dienstverlening van VDAB.

Anderzijds financiert VDAB sinds 2014 de GTB-transitietrajecten. In deze trajecten biedt GTB een individueel en intensief begeleidingstraject naar betaalde arbeid, dat reeds start tijdens de schoolfase (meer bepaald het laatste half jaar van het vermoedelijk laatste schooljaar). Doelgroep zijn jongeren met (een vermoeden van) een arbeidsbeperking uit het hele onderwijsnet (BuSO, ASO, KSO, TSO, BSO, alsook hoger onderwijs ...).

b) In het kader van de Youth Guarantee is er een lerend netwerk opgericht specifiek gericht om de positie van de kwetsbare NEET-jongeren te versterken. In de schoot hiervan is er in 2021 en 2022 onder andere een netwerkmoment opgezet met de sectoren en de jeugdorganisaties in samenwerking met VDAB, De Ambassade en Departement WSE om elkaar te leren kennen en mogelijke jobopportuniteiten te signaleren. Deze twee edities waren heel succesvol met telkens meer dan 100 deelnemers. Het doel was om kwetsbare jongeren makkelijker en sneller naar werk te helpen.

c) VDAB zet in op preventieve acties, door jongeren te informeren over haar werking, dit via samenwerkingsovereenkomsten met de onderwijskoepels, jongerendagen, schoolverlatersdagen, job-events en communicatie-acties.

d) Verder heeft VDAB sinds 2017 een datakoppeling met onderwijs met als doelstelling om ongekwalificeerde schoolverlaters die niet gekend zijn bij VDAB en niet aan het werk zijn of een andere opleiding starten, te kunnen identificeren en contacteren.

e) Met 85% van alle Vlaamse steden en gemeenten is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten om bij te dragen aan de 80% werkzaamheidsgraad. In elke samenwerkingsovereenkomst worden acties uitgewerkt op maat van de lokale realiteit, de arbeidsmarktdata betreffende jongerenwerkloosheid. Vaak werken lokale besturen heel gericht samen met lokale actoren.

Verschillende ESF-oproepen richtten zich op het bereiken van niet-beroepsactieven:

a) Op de zoekconferentie 'Elk talent telt' (2019) stelden de deelnemers vast dat de toegang tot betaalbare kinderopvang een belangrijke drempel is voor niet-beroepsactieve vrouwen met een migratieachtergrond, waaronder herintreders. Op deze vaststelling werd verder gewerkt door ESF Vlaanderen, het Agentschap Opgroeien en VDAB, wat resulteerde in de ESF-oproep: "Nieuwe krachten voor de kinderopvang". Via deze oproep wordt de instroom van kwetsbare werkzoekenden en niet-beroepsactieven in de functie van kinderbegeleiders in de kinderopvang voor baby's en peuters gestimuleerd en versterkt.

b) Via de ESF-oproep Outreach & Activering (ESF-oproepen 457, 490) experimenteren partners tussen 2019 en 2023 met innovatieve methodieken om niet-beroepsactieve personen en personen voor wie het bestaande aanbod van VDAB en partners als ontoereikend beschouwd wordt, te bereiken en te begeleiden. Een aantal lokale besturen engageerden zich in samenwerking met VDAB tot projectpartnerschappen.

c) Via de ESF-oproep Tewerkstellingstrajecten/Tewerkstellingsprojecten voor kwetsbare werkzoekenden (ESF 455) experimenteren partnerschappen van steden, werkgeversorganisaties, sectororganisaties en werkgevers om niet-beroepsactieve personen toe te leiden, te begeleiden en/of op te leiden richting concrete vacatures, alsook na aanwerving te begeleiden op de werkvloer.

d) De ESF-oproep lokale partnerschappen voor jongeren (ESF-oproepen 510, 528 en 542) speelt tussen 2021 en 2023 een belangrijke rol in de aanpak van VDAB van kwetsbare jongeren. Deze ESF-oproep speelt op een flexibele manier in op de hulpvragen van jongeren op meerdere levensdomeinen. Door bottom-up initiatieven in de lokale partnerschappen voor jongeren worden de meest kwetsbare jongeren in een op maat gemaakt traject opgenomen, dat lokaal verankerd is.

Daarnaast wordt een deel van de niet-beroepsactieven gevat door de verplichte inschrijving bij VDAB. Deze groepen hebben evenwel geen verplichting om in te gaan op het aanbod van VDAB vanuit hun statuut 'inburgeraar' of 'sociale huurder':

a) Dankzij het hertekende inburgeringsbeleid dient iedere inburgeraar met een getekend inburgeringscontract zich bij VDAB in te schrijven sinds 1 maart 2022. VDAB of het OCMW/lokaal bestuur staat in voor de opvolging én begeleiding van de inburgeraar in het kader van activering vanaf de inschrijving. Daartoe wisselen VDAB of het OCMW/lokaal bestuur enerzijds en de agentschappen integratie en inburgering de nodige gegevens uit. VDAB zal inburgeraars die ingeschreven zijn als werkzoekende, zowel tijdens als na hun inburgeringstraject, actief begeleiden naar de arbeidsmarkt en zo bijdragen aan hun economische zelfredzaamheid.

b) Sinds 1 januari 2023 moeten bepaalde categorieën sociale huurders zich ook verplicht inschrijven bij VDAB.

c) Op 21 april 2023 werd het "Decreet tot toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding" goedgekeurd.

VDAB werkt nauw samen met Lokale Besturen om niet-beroepsactieven en leefloongerechtigden te informeren, te sensibiliseren en/of te activeren voor de arbeidsmarkt:

a) VDAB tracht met elk lokaal bestuur samenwerkingsovereenkomsten af te sluiten. Hierin wordt onderzocht welke acties op (boven)lokaal kunnen opgezet worden. De samenwerkingsovereenkomsten dragen bij dat er, supplementair aan de bovenstaande projecten ESF, acties worden uitgewerkt om niet-beroepsactieven via lokale partnerschappen te informeren en te sensibiliseren voor de krapte op de arbeidsmarkt.

b) Via de samenwerkingsovereenkomsten VDAB en Lokale Besturen worden acties afgesproken om de toeleiding van leefloners naar de arbeidsmarkt te versterken. Daartoe worden onder meer lerende netwerken regionaal georganiseerd tussen VDAB-bemiddelaars en OCMW-arbeidstrajectbegeleiders om kennis en know how op vlak van activering uit te wisselen. Er worden bijvoorbeeld lokale afspraken gemaakt om klantenportefeuilles van arbeidstrajectbegeleiders OCMW te screenen. In elke samenwerkingsovereenkomst VDAB-Lokaal Bestuur worden concrete afspraken gemaakt. Door middel van een dashboard worden een aantal resultaten, zoals het gebruik van de activeringsinstrumenten Tijdelijke WerkErvaring OCMW en Wijkwerken via VDAB beschikbaar gesteld ter opvolging.

Daarnaast wordt er in de overlegfora met de lokale besturen die een SO hebben afgesloten, onderzocht of en welke supplementaire acties lokaal kunnen opgezet worden om andere groepen niet-beroepsactieven die niet gekend zijn bij VDAB of OCMW te bereiken. De bereidheid van de lokale besturen in deze is schaars, zo blijkt uit deze gesprekken en eveneens uit de bevraging bij lokale besturen in het kader van de Werkgelegenheidsconferentie 'samen en lokaal voor werk' die voorjaar 2023 werd uitgevoerd.

Die resultaten kunnen nagelezen worden op <https://www.vlaanderen.be/departement-werk-sociale-economie/samen-en-lokaal-voor-werk>.

Daarnaast hebben VDAB en Fedasil een samenwerkingsovereenkomst ondertekend op 5 januari 2024. Door in te zetten op tewerkstelling van asielzoekers dragen Fedasil en VDAB bij aan de verhoging van de werkzaamheidsgraad en wordt een win-win situatie gecreëerd waarin de asielzoeker zijn proceduretijd zinvol kan invullen, competenties kan verwerven en een actieve bijdrage aan de maatschappij kan leveren.

Als communicator kan VDAB zich rechtstreeks richten tot alle Vlaamse burgers, zoals brede communicatiecampagnes. VDAB mag evenwel burgers die niet ingeschreven zijn niet gericht persoonlijk benaderen. In 2023 zette VDAB met de campagne "WOW wat jij allemaal kan met begeleiding van VDAB" sterk in op het aanspreken van niet-beroepsactieven. De campagne zet in de verf dat VDAB er is voor elke burger, niet enkel uitkeringsgerechtigd werkzoekenden. Bijkomend belicht de campagne het aspect dat elke burger competenties bezit die gegeerd zijn op de arbeidsmarkt en iedereen de stap kan zetten richting werk, met begeleiding van VDAB indien gewenst. De campagne focuste op (NEET)jongeren, mensen eind vijftig, mensen die willen re-integreren naar werk en mensen die ervoor kozen om een zorgtaak op te nemen. De campagne was te zien op tv en te horen via radiospotjes. Ook in het straatbeeld en op sociale media was de campagne te zien. Door de campagne zo breed te voeren, wil VDAB zoveel mogelijk mensen bereiken, ook mensen die momenteel nog niet actief op zoek zijn naar een job.

Verder onderzoekt VDAB via het pilootproject "Kosteloze loopbaanbegeleiding voor niet-beroepsactieven" of erkende loopbaanbegeleiders niet-beroepsactieven kunnen bereiken. Bijkomend onderzoekt VDAB de nood aan deze dienstverlening en heeft de opdracht als doel om niet-beroepsactieven stappen richting de arbeidsmarkt te laten initiëren.

5. Vanuit een oproep van Europa WSE (ESF) zijn sinds begin 2024 44 lokale partnerschappen van start gegaan. De doelstelling is dienstverlening aan werkzoekenden/personen met complexe noden aanbieden om hen stappen richting arbeidsmarkt te laten zetten. De lokale besturen zetten daar samen met VDAB hun schouders onder, in samenwerking met (dienstverlenende) partners. Er zullen outreachende en geïntegreerde acties opgezet worden voor de niet-beroepsactieve arbeidsreserves met het oog op sociale inclusie en potentieel inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. Deze ruime benadering stelt ons ook in staat om multidisciplinair de personen te benaderen die op het kruispunt staan van verschillende drempels. Daarnaast biedt dit project leerervaringen om complexe arbeidsmarktvaartstukken vanuit een netwerkorganisatie samen vorm te geven en aan te pakken.

Voor de groep van personen met gezondheidsuitdagingen lanceerde DWSE een oproep "Vindplaatsgericht en outreachend bereiken van personen met gezondheidsuitdagingen in een welzijns- en zorgsetting". Deze oproep dient om acties in een welzijns- of zorgsetting op te zetten om personen met gezondheidsuitdagingen vroegtijdig te bereiken en te sensibiliseren om stappen te zetten richting hun terugkeer naar de arbeidsmarkt. De bijkomende acties moeten bijdragen aan minstens 4.000 personen op jaarbasis bijkomend naar VDAB toe te leiden. Hiervoor trok minister Brouns een budget uit van 6 miljoen. De gegunde partners zijn op 1 februari 2024 gestart. De projecten kennen een looptijd van 2 jaar.

6.
 - a) Het antwoord op vraag 6a, zie bijlage 1, tabblad 4.
 - b) Het antwoord op vraag 6b, zie bijlage 1, tabblad 5. De cijfers voor 2023 zijn uiteraard nog niet volledig representatief, gezien nog veel trajecten lopend zijn.

BIJLAGEN

1. [11477 - SV 264 - CIJFERS IFV DEELVRAAG 1, 2, 3 EN 6](#)